

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาการปรับตัวด้านอาชีพของเกษตรกรชาวสวนทุเรียนบ้านผามอบ ตำบลแม่พูล อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ ภายหลังสถานการณ์อุทกภัยและดินโคลนถล่ม ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลใน 2 วิธี โดยการทอดแบบสอบถามเพื่อการวิจัยและการสัมภาษณ์ผ่านความคิดเห็นจากกลุ่มตัวอย่างเกษตรกรชาวสวนทุเรียน แล้วดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for windows ซึ่งจะนำเสนอผลการวิเคราะห์โดยใช้ตารางประกอบการบรรยาย จำแนกเป็น 2 ส่วนตามลำดับ ดังนี้

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามเพื่อการศึกษาอิสระ

ส่วนที่ 2 การสังเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผ่านความคิดเห็น

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามเพื่อการศึกษาอิสระ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 2 แสดงรายละเอียดข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามที่ส่งแบบสอบถามเพื่อการวิจัยกลับมา

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
- ชาย	109	54.50
- หญิง	91	45.50
2. อายุ		
- น้อยกว่า 20 ปี	0	0.00
- ระหว่าง 21-30 ปี	8	4.00
- ระหว่าง 31-40 ปี	42	21.00
- ระหว่าง 41-50 ปี	52	26.00
- ระหว่าง 51-60 ปี	79	39.50
- ตั้งแต่ 61 ปีขึ้นไป	19	9.50

ตารางที่ 2 แสดงรายละเอียดข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามที่ส่งแบบสอบถามเพื่อการวิจัยกลับมา (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
3. ระดับการศึกษา		
- ไม่ได้รับการศึกษา	8	4.00
- ระดับประถมศึกษา	167	83.50
- ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	23	11.50
- ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	2	1.00
- ระดับอนุปริญญาหรือประกาศนียบัตร	0	0.00
- ระดับปริญญาตรี	0	0.00
- สูงกว่าระดับปริญญาตรี	0	0.00
4. สถานภาพการสมรส		
- โสด	16	8.00
- แต่งงานอยู่ด้วยกัน	178	89.00
- แต่งงานแยกกันอยู่	0	0.00
- อาย่าร้าง	1	0.50
- หม้าย	5	2.50
5. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน		
- ระหว่าง 1-5 คน	199	99.50
- ระหว่าง 6-10 คน	1	0.50
6. การถือครองที่ดิน		
- เป็นของตนเอง	200	100.00
- เช่าจากผู้อื่น	0	0.00
- เป็นของญาติ พี่ น้อง	0	0.00
7. จำนวนพื้นที่ทำการเกษตรที่เป็นของตัวเอง		
- ระหว่าง 1-10 ไร่	173	86.50
- ระหว่าง 11-20 ไร่	26	13.00
- ระหว่าง 21-30 ไร่	0	0.00
- ตั้งแต่ 31 ไร่ขึ้นไป	1	0.50

ตารางที่ 2 แสดงรายละเอียดข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามที่ส่งแบบสอบถามเพื่อ
การวิจัยกลับคืนมา (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
8. รายได้ทั้งหมดโดยไม่หักค่าใช้จ่ายจากการจำหน่ายทุเรียน		
- น้อยกว่า 20,000 บาท	104	52.00
- ระหว่าง 20,001-40,000 บาท	27	13.50
- ระหว่าง 40,001-60,000 บาท	27	13.50
- ระหว่าง 60,001-80,000 บาท	13	6.50
- ระหว่าง 80,001-100,000 บาท	16	8.00
- ตั้งแต่ 100,001 บาทขึ้นไป	13	6.50
9. ค่าใช้จ่ายจากการผลิตทุเรียน		
- ค่าต้นกล้า (อยู่ระหว่าง 1-5,000 บาท)	34	3.96
- ค่าปุ๋ยอินทรีย์ (อยู่ระหว่าง 1-5,000 บาท)	155	18.04
- ค่าปุ๋ยเคมี (อยู่ระหว่าง 1-5,000 บาท)	168	19.56
- ค่ายาปราบศัตรูพืช (อยู่ระหว่าง 1-5,000 บาท)	156	18.16
- ค่าฮอร์โมนและอาหารเสริม (อยู่ระหว่าง 1-5,000 บาท)	136	15.83
- ค่าจ้างแรงงานตัดหญ้า (อยู่ระหว่าง 1-15,000 บาท)	123	14.32
- ค่าจ้างแรงงานเก็บผลผลิต (อยู่ระหว่าง 1-10,000 บาท)	87	10.13

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มเป้าหมายที่ตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัยและส่งกลับคืนมา จำนวนทั้งหมด 200 คน จำแนกเป็นเพศชาย จำนวน 109 คน คิดเป็นร้อยละ 54.50 และเป็นเพศหญิง จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 45.50 ซึ่งส่วนใหญ่มีอายุอยู่ระหว่าง 50-60 ปี จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 39.50 แต่ไม่มีเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุน้อยกว่า 20 ปี สำหรับระดับการศึกษา พบว่า จบการศึกษาในระดับประถมศึกษามากที่สุด จำนวน 167 คน คิดเป็นร้อยละ 83.50 โดยไม่มีเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่จบการศึกษาในระดับระดับอนุปริญญาหรือประกาศนียบัตรระดับปริญญาตรี และสูงกว่าระดับปริญญาตรี

สถานภาพการสมรสส่วนใหญ่แต่งงานและอยู่ด้วยกัน จำนวน 178 คน คิดเป็นร้อยละ 89.00 แต่ไม่มีเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่แต่งงานและแยกกันอยู่ สำหรับจำนวนสมาชิกในครัวเรือนของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง พบว่า อยู่ระหว่าง 1-5 คนต่อครัวเรือนมากที่สุด จำนวน 199 คน คิดเป็น

ร้อยละ 99.50 ในส่วนของการถือครองที่ดิน พบว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดถือครองที่ดินเป็นของตนเอง คิดเป็นร้อยละ 100.00 โดยมีจำนวนพื้นที่ทำการเกษตรที่เป็นของตนเองอยู่ระหว่าง 1-10 ไร่ มากที่สุด จำนวน 173 คน คิดเป็นร้อยละ 86.50

รายได้ทั้งหมดโดยไม่หักค่าใช้จ่ายจากการจำหน่ายทุเรียน พบว่า ส่วนใหญ่มีรายได้น้อยกว่า 20,000 บาทมาก จำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 52 และมีค่าใช้จ่ายจากการผลิตทุเรียนเป็นค่าปุ๋ยเคมีมากที่สุด (อยู่ระหว่าง 1-5,000 บาท) จำนวน 168 คน คิดเป็นร้อยละ 19.56 โดยที่มีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับต้นทุนเล็กน้อยที่สุด (อยู่ระหว่าง 1-5,000 บาท) จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 3.96

ตอนที่ 2 ความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสถานการณ์อุทกภัยและดินโคลนถล่ม

ตารางที่ 3 แสดงรายละเอียดของความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสถานการณ์อุทกภัยและดินโคลนถล่ม

รายละเอียดของความเสียหาย	จำนวน	ร้อยละ
1. จากการเกิดสถานการณ์อุทกภัยและดินโคลนถล่มเมื่อปี พ.ศ.2549 ครอบครัวของท่านได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติครั้งนั้นในด้านชีวิตและคุณภาพอย่างไร		
- ไม่ได้รับผลกระทบ	7	3.50
- ได้รับบาดเจ็บ อยู่ระหว่าง คน	26	13.00
- ป่วยด้วยโรคติดต่อ	39	19.50
- สูญหาย	78	39.00
- เสียชีวิต	50	25.00
2. จากการเกิดสถานการณ์อุทกภัยและดินโคลนถล่มเมื่อปี พ.ศ. 2549 ครอบครัวของท่านได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติครั้งนั้นในด้านที่อยู่อาศัยอย่างไร		
- บ้านไม่ได้รับความเสียหาย	77	38.50
- บ้านเสียหายเพียงบางส่วน เช่น ฝาบ้านพัง ประตูบ้านพัง เสาเรือนหัก	79	39.50
- บ้านเสียหายทั้งหลังจากการทับถมของดินหินทรายที่มากับน้ำ	44	22.00

ตารางที่ 3 แสดงรายละเอียดของความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสถานการณ์อุทกภัยและดินโคลนถล่ม (ต่อ)

รายละเอียดของความเสียหาย	จำนวน	ร้อยละ
3. จากการเกิดสถานการณ์อุทกภัยและดินโคลนถล่มเมื่อปี พ.ศ.2549 ครอบครัวของท่านได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติครั้งนั้นในด้านพื้นที่เกษตรกรรมอย่างไร		
- ไม่ได้รับความเสียหาย	93	46.50
- ได้รับความเสียหายเป็นบางส่วน เช่น หน้าดินพังทลาย	65	32.50
- ได้รับความเสียหายทั้งหมด	42	21.00
4. จากการเกิดสถานการณ์อุทกภัยและดินโคลนถล่มเมื่อปี พ.ศ.2549 ครอบครัวของท่านได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติครั้งนั้นในด้านผลผลิตการเกษตรกรรมอย่างไร		
- ไม่ได้รับความเสียหาย	57	28.50
- ผลผลิตเสียหายบางส่วน เช่น ต้นทุเรียนหัก ดินถล่มทับต้นทุเรียน		
1) เล็กน้อย	5	2.50
2) ปานกลาง	42	21.00
3) มาก	30	15.00
4) มากที่สุด	66	33.00

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่า เกษตรกรกลุ่มเป้าหมายได้รับผลกระทบจากการเกิดสถานการณ์อุทกภัยและดินโคลนถล่มเมื่อปี พ.ศ.2549 ในด้านชีวิตและคุณภาพโดยมีสมาชิกในครอบครัวสูญหายมากที่สุด จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 39.00 สำหรับผลกระทบในด้านที่อยู่อาศัย พบว่า ส่วนใหญ่บ้านเสียหายเพียงบางส่วน เช่น ฝ้าบ้านพัง ประตูบ้านพัง เสาเรือนหัก จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 39.50 ในด้านของพื้นที่เกษตรกรรมเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่ได้รับความเสียหาย จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 46.50 และในส่วนของด้านผลผลิตการเกษตรกรรม พบว่า มีผลผลิตเสียหายบางส่วน เช่น ต้นทุเรียนหัก ดินถล่มทับต้นทุเรียนมากที่สุด จำนวน 143 คน คิดเป็นร้อยละ 71.50 เมื่อพิจารณาถึงระดับความรุนแรงส่วนใหญ่จะได้รับความเสียหายอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 33.00

ตอนที่ 3 การปรับตัวด้านอาชีพของเกษตรกรชาวสวนทุเรียนภายหลัง
สถานการณ์อุทกภัยและดินโคลนถล่ม

ตารางที่ 4 แสดงผลระดับการปรับตัวด้านอาชีพของเกษตรกรชาวสวนทุเรียน
ภายหลังสถานการณ์อุทกภัยและดินโคลนถล่ม

พฤติกรรมการปรับตัวด้านอาชีพ	ระดับการปรับตัวด้านอาชีพ		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ด้านกายภาพ	3.80	.9248	มาก
1) จากการเกิดสถานการณ์อุทกภัยและดินโคลนถล่มทำให้พื้นที่ในการเกษตรกรรมของท่านลดลง	3.82	.9707	มาก
2) จากการเกิดสถานการณ์อุทกภัยและดินโคลนถล่มทำให้สภาพแวดล้อมเสื่อมโทรมลงอย่างมาก ไม่สะดวกในการทำเกษตร	3.75	.8894	มาก
3) จากการเกิดสถานการณ์อุทกภัยและดินโคลนถล่มทำให้สภาพของดินเสื่อมลง ได้แก่ สารอาหารที่จำเป็นต่อการเติบโตของพืช แร่ธาตุในดิน ความพรุนของดิน และอุณหภูมิของดิน	3.80	.8740	มาก
4) ท่านมีการวางแผนการใช้ประโยชน์จากที่ดินทางการเกษตร	3.81	.9341	มาก
5) ท่านมีการวางแผนการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างประหยัดและเหมาะสม โดยเน้นการผลิตที่เป็นการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่รอบตัวตามความเหมาะสมและคงเหลือไว้ให้รุ่นต่อไปได้ใช้ประโยชน์	3.87	.8721	มาก
6) ท่านมีการวางแผนการบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติที่จำเป็นต่อการทำการเกษตรให้อุดมสมบูรณ์ เช่น แหล่งน้ำ ดิน เป็นต้น เพื่อให้พร้อมที่จะใช้ในการประกอบกิจกรรมทางการเกษตรอยู่ตลอดเวลา	3.85	.9252	มาก
7) ท่านมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำเกษตรกรรมตามการเปลี่ยนแปลงของสภาพดินฟ้าอากาศ	3.76	.9755	มาก
8) ท่านมีการวางแผนเพื่อปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำเกษตรกรรมให้เหมาะสมกับพื้นที่ในท้องถิ่นที่เปลี่ยนแปลงไปจากผลกระทบของสถานการณ์อุทกภัยและดินโคลนถล่ม	3.76	.9576	มาก

ตารางที่ 4 แสดงผลระดับการปรับตัวด้านอาชีพของเกษตรกรชาวสวนทุเรียน
ภายหลังสถานการณ์อุทกภัยและดินโคลนถล่ม (ต่อ)

พฤติกรรมการปรับตัวด้านอาชีพ	ระดับการปรับตัวด้านอาชีพ		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ด้านการรวมกลุ่ม	3.83	.8908	มาก
1) มีการรวมกลุ่มของเกษตรกรและชุมชนท้องถิ่นในการเรียนรู้ การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรเพื่อให้สามารถต่อสู้กับ การตลาดที่มีความต้องการหลากหลายมากขึ้น	3.73	.8780	มาก
2) มีการรวมกลุ่มของเกษตรกรและชุมชนท้องถิ่นในการ วางแผนการแก้ปัญหาผลผลิตไม่แน่นอน	3.78	.9321	มาก
3) มีการรวมกลุ่มของเกษตรกรและชุมชนท้องถิ่นในการจำหน่าย ผลผลิตทางการเกษตรเพื่อแก้ปัญหาการแข่งขันด้านราคากับ ผลผลิต	3.89	.8089	มาก
4) มีการรวมกลุ่มของเกษตรกรและชุมชนท้องถิ่นเพื่อเข้าถึง แหล่งเงินทุนความรู้ ข้อมูลข่าวสารด้านการตลาดหรือ การจัดหาแรงงาน	3.86	.8879	มาก
5) มีการรวมกลุ่มของเกษตรกรและชุมชนท้องถิ่นเพื่อสร้าง ความร่วมมือในการผลิต การแปรรูป และการตลาด	3.79	.8960	มาก
6) มีการรวมกลุ่มของเกษตรกรและชุมชนท้องถิ่นในการให้ ความรู้ด้านการเกษตรแก่เกษตรกร สมาชิกในครัวเรือน และ บุคลากรด้านการเกษตร	3.78	.9273	มาก
7) มีการรวมกลุ่มของเกษตรกรและชุมชนท้องถิ่นในการวางแผน การจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงของ สภาพอากาศ เช่น สร้างแหล่งน้ำสำรองสำหรับการเกษตร	3.86	.9825	มาก
8) หน่วยงานภาครัฐและองค์กรเอกชนให้ความร่วมมือสนับสนุน และประสานงานในการลดต้นทุนการผลิตทุเรียน เช่น การลดราคาปุ๋ยและเคมีภัณฑ์ การใช้ปุ๋ยชีวภาพ การทดลอง ปลูกพืชนอกฤดูกาล	3.94	.8452	มาก
9) หน่วยงานภาครัฐและองค์กรเอกชนมีส่วนร่วมในการจัดหา ตลาดสำหรับผลผลิตให้แก่เกษตรกร โดยอาจผ่านระบบ สหกรณ์การเกษตร	3.82	.8897	มาก

ตารางที่ 4 แสดงผลระดับการปรับตัวด้านอาชีพของเกษตรกรชาวสวนทุเรียน
ภายหลังสถานการณ์อุทกภัยและดินโคลนถล่ม (ต่อ)

พฤติกรรมการปรับตัวด้านอาชีพ	ระดับการปรับตัวด้านอาชีพ		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
10) หน่วยงานภาครัฐและองค์กรเอกชนจัดฝึกอบรมทักษะอาชีพแก่เกษตรกร ได้แก่ การคัดเลือกพันธุ์ให้มีความเหมาะสมต่อสภาพแวดล้อม การดูแลรักษา การเก็บเกี่ยวผลผลิต การบรรจุหีบห่อ การคัดขนาด และการขนส่งไปยังตลาด	3.79	.9496	มาก
11) หน่วยงานภาครัฐและองค์กรเอกชนสนับสนุนให้เกษตรกรมีความรู้ด้านการตลาดเพิ่มเติมจากความรู้ด้านการผลิต เช่น การส่งเสริมการวิจัยพัฒนา การบริหารการตลาด	3.82	.8862	มาก
12) หน่วยงานภาครัฐและองค์กรเอกชนส่งเสริมให้มีสวัสดิการต่าง ๆ แก่เกษตรกร	3.79	.9210	มาก
13) หน่วยงานภาครัฐและองค์กรเอกชนส่งเสริมให้มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรและเกษตรกรของประเทศ	3.79	.8181	มาก
14) หน่วยงานภาครัฐและองค์กรเอกชนมีการให้ความรู้กับเกษตรกรและชุมชนท้องถิ่นในการเตรียมพร้อมรับมือผลกระทบจากสถานการณ์อุทกภัยและดินโคลนถล่มที่อาจเกิดขึ้นอีก	3.97	.8501	มาก
15) หน่วยงานภาครัฐและองค์กรเอกชนรับฟังความคิดเห็นของเกษตรกรและชุมชนท้องถิ่น โดยให้เกษตรกรมีส่วนร่วมในการวางแผนและการตัดสินใจดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ	3.85	.8896	มาก
ด้านเศรษฐกิจ	3.74	.8788	มาก
1) จากการเกิดสถานการณ์อุทกภัยและดินโคลนถล่มทำให้รายได้จากการขายผลผลิตของท่านลดลง ซึ่งไม่เพียงพอต่อการดำเนินชีวิตและการประกอบกิจกรรมทางการเกษตร	3.82	.9013	มาก
2) จากการเกิดสถานการณ์อุทกภัยและดินโคลนถล่มทำให้ท่านมีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น ได้แก่	3.34	.6892	ปานกลาง
1.1) ค่าจ้างในการเตรียมที่ดินเพื่อปลูกซ่อมแซมต้นทุเรียนที่เสียหายไป	2.63	.9161	มาก
1.2) ค่าซื้อต้นกล้าพันธุ์ทุเรียนเพื่อนำมาซ่อมแซมในส่วนที่เสียหายไป	4.13	.8345	มาก

ตารางที่ 4 แสดงผลระดับการปรับตัวด้านอาชีพของเกษตรกรชาวสวนทุเรียน
ภายหลังสถานการณ์อุทกภัยและดินโคลนถล่ม (ต่อ)

พฤติกรรมปรับตัวด้านอาชีพ	ระดับการปรับตัวด้านอาชีพ		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1.3) ค่าปุ๋ยเคมี ค่าปุ๋ยอินทรีย์ และสารเคมีเพื่อบำรุงต้นทุเรียน	3.88	.6409	มาก
1.4) ค่าขนส่งผลผลิตไปจำหน่าย	3.00	.0651	มาก
1.5) ค่าจ้างแรงงานในการซ่อมแซมสวนทุเรียนและเก็บเกี่ยวผลผลิต	3.08	.8623	มาก
1.6) ค่าซื้อวัสดุอุปกรณ์ทางการเกษตร	3.33	.8165	มาก
3) ท่านได้ทำการกู้เงินจากสถาบันการเงินต่าง ๆ เพื่อนำมาปรับปรุงการทำสวนทุเรียน	3.79	.9557	มาก
4) ท่านได้รับการสนับสนุนด้านแหล่งเงินทุนจากหน่วยงานของรัฐหรือองค์กรเอกชนเพื่อนำมาปรับปรุงการผลิตทุเรียน	3.82	.9027	มาก
5) ท่านมีการประกอบอาชีพเสริมทำให้มีรายได้เพิ่มเติมจากรายได้ที่ได้จากการขายผลผลิตทุเรียน	3.76	.9215	มาก
6) ท่านมีรายได้จากสมาชิกในครัวเรือนสมทบให้เพื่อเป็นทุนในการทำการเกษตรกรรมนอกเหนือจากรายได้ที่ได้จากการขายผลผลิตทุเรียน	3.78	.9197	มาก
7) ท่านมีการวางแผนและมีแนวทางในการลดค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ในการผลิตทุเรียน	3.84	.8612	มาก
ด้านการเรียนรู้	3.78	.9135	มาก
1) ท่านได้รับความรู้จากปราชญ์ชาวบ้านและหมอดินเกี่ยวกับระบบหรือแบบแผนเกษตรกรรม เช่น การคัดเลือกพันธุ์ การขยายพันธุ์ การผลิต เทคโนโลยีทางการเกษตร เป็นต้น	3.71	1.0399	มาก
2) ท่านได้รับความรู้ความเข้าใจในเรื่องของเทคโนโลยีทางการเกษตรอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง เพื่อนำมาใช้ในการทำการเกษตรกรรม	3.68	.8897	มาก

ตารางที่ 4 แสดงผลระดับการปรับตัวด้านอาชีพของเกษตรกรชาวสวนทุเรียน
ภายหลังสถานการณ์อุทกภัยและดินโคลนถล่ม (ต่อ)

พฤติกรรมปรับตัวด้านอาชีพ	ระดับการปรับตัวด้านอาชีพ		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
3) ท่านมีความรู้ความเข้าใจในการเลือกใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตรที่มีความเหมาะสมเพื่อลดต้นทุนทางการผลิต เช่น การดูแลรักษาผลผลิต การคัดเลือกพันธุ์ให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่	3.83	.8976	มาก
4) ท่านมีความรู้ความเข้าใจที่จะใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตรเพื่อทุนแรงงานจากคน การลดต้นทุนทางการผลิต การเพิ่มปริมาณผลผลิต และการพัฒนาคุณภาพให้เป็นที่ต้องการของตลาด	3.77	.8370	มาก
5) ท่านมีความรู้ความเข้าใจและมีแนวทางที่จะใช้เทคโนโลยีทางการเกษตรที่มีความเหมาะสมเพื่อลดต้นทุนทางการผลิต	3.77	.9821	มาก
6) ท่านมีการคิดค้นวิธีการใหม่ ๆ มาปรับใช้ในการผลิตทุเรียน	3.79	.9275	มาก
7) ท่านมีการนำความรู้ใหม่ ๆ ทางทางการเกษตรมาใช้ในการผลิตทุเรียน	3.95	.8572	มาก
8) ท่านมีการนำความรู้และประสบการณ์เดิมมาใช้ในการประกอบอาชีพการเกษตร	3.74	.8767	มาก
รวมทั้งหมด	3.80	.9005	มาก

จากตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่า การปรับตัวด้านอาชีพของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากโดยเกณฑ์การประเมินที่ต้องการอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ ($\bar{X} = 3.80$ S.D. = .9005) เมื่อประมวลผลเป็นรายด้าน พบว่า มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.74-3.83 โดยอยู่ในระดับมากและเกณฑ์การประเมินที่ต้องการอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ในทุกด้าน หากนำมาเรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านการรวมกลุ่มมีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 3.83$ S.D. = .8908) รองลงมา คือ ด้านกายภาพ ($\bar{X} = 3.80$ S.D. = .9248) ด้านการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.78$ S.D. = .9135) และด้านเศรษฐกิจมีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.74$ S.D. = .8788) ตามลำดับ เมื่อประมวลผลเป็นรายข้อในแต่ละด้านสรุปรายละเอียดได้ ดังนี้

1) ด้านกายภาพ พบว่า มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.75-3.87 ซึ่งอยู่ในระดับมากและเกณฑ์การประเมินที่ต้องการอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ในทุกตัวบ่งชี้ โดยเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างมีการวางแผนการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างประหยัดและเหมาะสม โดยเน้นการผลิตที่เป็นการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่รอบตัวตามความเหมาะสมและคงเหลือไว้ให้รุ่นต่อไปได้ใช้ประโยชน์ มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 3.87$ S.D. = .8721) รองลงมา คือ เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างมีการวางแผนการบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติที่จำเป็นต่อการทำการเกษตรให้อุดมสมบูรณ์ เช่น แหล่งน้ำ ดิน เป็นต้น เพื่อให้พร้อมที่จะใช้ในการประกอบกิจกรรมทางการเกษตรอยู่ตลอดเวลา ($\bar{X} = 3.85$ S.D. = .9252)

2) ด้านการรวมกลุ่ม พบว่า มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.73-3.97 ซึ่งอยู่ในระดับมากและเกณฑ์การประเมินที่ต้องการอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ในทุกตัวบ่งชี้ โดยหน่วยงานภาครัฐและองค์กรเอกชนมีการให้ความรู้กับเกษตรกรและชุมชนท้องถิ่นในการเตรียมพร้อมรับผลกระทบจากสถานการณ์อุทกภัยและดินโคลนถล่มที่อาจเกิดขึ้นอีก มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 3.97$ S.D. = .8501) รองลงมา คือ หน่วยงานภาครัฐและองค์กรเอกชนให้ความร่วมมือสนับสนุนและประสานงานในการลดต้นทุนการผลิตทุเรียน เช่น การลดราคาปุ๋ยและเคมีภัณฑ์ การใช้ปุ๋ยชีวภาพ การทดลองปลูกพืชนอกฤดูกาล ($\bar{X} = 3.94$ S.D. = .8452)

3) ด้านเศรษฐกิจ พบว่า มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.34-3.84 ซึ่งตัวบ่งชี้ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากและเกณฑ์การประเมินที่ต้องการอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ ยกเว้นในตัวบ่งชี้ที่จากการเกิดสถานการณ์อุทกภัยและดินโคลนถล่มทำให้เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างมีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นอยู่ในระดับปานกลางและเกณฑ์การประเมินที่ต้องการไม่อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ ($\bar{X} = 3.34$ S.D. = .6892) เมื่อพิจารณาประเภทของค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้น พบว่า มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.63-4.13 โดยค่าซื้อต้นกล้าพันธุ์ทุเรียนเพื่อนำมาซ่อมแซมในสวนที่เสียหายไป มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.13$ S.D. = .8345) สำหรับตัวบ่งชี้ที่มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด คือ เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างมีการวางแผนและมีแนวทางในการลดค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ในการผลิตทุเรียน ($\bar{X} = 3.84$ S.D. = .8612)

4) ด้านการเรียนรู้ พบว่า มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.68-3.95 ซึ่งอยู่ในระดับมากและเกณฑ์การประเมินที่ต้องการอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ในทุกตัวบ่งชี้ โดยเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างมีการนำความรู้ใหม่ ๆ ทางเกษตรมาใช้ในการผลิตทุเรียน มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 3.95$ S.D. = .8572) รองลงมา คือ เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจในการเลือกใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตรที่มีความเหมาะสมเพื่อลดต้นทุนทางการผลิต เช่น การดูแลรักษาผลผลิต การคัดเลือกพันธุ์ให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ ($\bar{X} = 3.83$ S.D. = .8976)

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ปัญหา ข้อเสนอแนะ และแนวทางในการปรับตัวด้านอาชีพ

ตารางที่ 5 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหา ข้อเสนอแนะ และแนวทางในการปรับตัวด้านอาชีพ

ปัญหา ข้อเสนอแนะ และแนวทางในการปรับตัวด้านอาชีพ	ความถี่	ร้อยละ
ด้านกายภาพ		
1) สภาพปัญหา		
1.1) หน้าดินพังทลาย	51	30.00
1.2) ความอุดมสมบูรณ์ของสวนทุเรียนลดลง เช่น น้ำในลำธารแห้ง	57	33.53
1.3) สภาพของดินเสื่อมโทรมลง ขาดความอุดมสมบูรณ์	27	15.88
1.4) มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำเกษตรกรรมตามการเปลี่ยนแปลงของสภาพดินฟ้าอากาศ	16	9.41
1.5) พื้นที่ทำการเกษตรลดลง	19	11.18
2) ข้อเสนอแนะและแนวทางในการปรับตัวด้านอาชีพ		
2.1) วางแผนบำรุงรักษาโดยการปรับสภาพหน้าดินให้มีความอุดมสมบูรณ์	77	46.67
2.2) วางแผนรักษาทรัพยากรธรรมชาติที่จำเป็นต่อการเกษตรให้อุดมสมบูรณ์อยู่เสมอ เช่น ไม่ตัดต้นไม้	76	46.06
2.3) ทำการเกษตรตามฤดูกาลที่จะให้ผลผลิตดี	12	7.27
ด้านการรวมกลุ่ม		
1) สภาพปัญหา		
1.1) ขาดงบประมาณสนับสนุนในการลงทุน	73	45.34
1.2) สินค้าของเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีตลาดรองรับ หรือจำหน่ายไม่ได้	18	11.18
1.3) สภาพดินฟ้าอากาศเปลี่ยนแปลง ไม่แน่นอน	14	8.70
1.4) ขาดความร่วมมือในการรวมกลุ่มเพื่อแก้ปัญหาผลผลิตไม่แน่นอน การสร้างผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร	56	34.78
2) ข้อเสนอแนะและแนวทางในการปรับตัวด้านอาชีพ		
2.1) จัดหางบประมาณสนับสนุนในการรวมกลุ่มจากภาครัฐ	51	35.66
2.2) จัดหาตลาดรองรับผลผลิตให้แก่เกษตรกร โดยอาจผ่านระบบสหกรณ์การเกษตร	13	9.09
2.3) ส่งเสริมให้เกษตรกรทุกคนได้มีส่วนร่วมในการรวมกลุ่มเพื่อแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร	79	55.25

ตารางที่ 5 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหา ข้อเสนอแนะ และแนวทางในการปรับตัวด้านอาชีพ (ต่อ)

ปัญหา ข้อเสนอแนะ และแนวทางในการปรับตัวด้านอาชีพ	ความถี่	ร้อยละ
ด้านเศรษฐกิจ		
1) สภาพปัญหา		
1.1) เกษตรกรกู้เงินจากสถาบันการเงินที่มีดอกเบี้ยสูงเพื่อมาปรับปรุงในส่วนที่เสียหาย	91	52.91
1.2) ราคาผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ	53	30.81
1.3) ต้นทุนการผลิตทางการเกษตรสูง	24	13.95
1.4) ราคาผลผลิตทางการเกษตรไม่แน่นอน	1	0.59
1.5) ผลผลิตทางการเกษตรไม่มีตลาดรองรับ	3	1.74
2) ข้อเสนอแนะและแนวทางในการปรับตัวด้านอาชีพ		
2.1) หน่วยงานภาครัฐควรให้การสนับสนุน เช่น การประกันราคา การตรึงราคา การปรับปรุงราคาผลผลิตทางการเกษตร การลดต้นทุนการผลิต	126	79.25
2.2) จัดหาแหล่งเงินทุนจากหน่วยงานภาครัฐหรือองค์กรเอกชนเพื่อนำมาปรับปรุงผลผลิตทางการเกษตร	16	10.07
2.3) ควรมีการนำผลผลิตทางการเกษตรมาแปรรูปเพื่อจำหน่ายให้ได้ราคาดี	14	8.81
2.4) จัดหาตลาดรองรับผลผลิตของเกษตรกร	3	1.87
ด้านการเรียนรู้		
1) สภาพปัญหา		
1.1) เกษตรกรขาดความรู้ทางด้านเทคโนโลยีและการใช้เครื่องมือทางการเกษตรสมัยใหม่	47	32.19
1.2) เกษตรกรขาดความรู้ใหม่ๆ ที่ทันสมัยมาพัฒนาการเกษตร เช่น การใช้สารเคมี การใส่ปุ๋ย การขยายพันธุ์ การคัดเลือกพันธุ์	95	65.07
1.3) เกษตรกรขาดความรู้ด้านคุณภาพในการผลิต	4	2.74
2) ข้อเสนอแนะและแนวทางในการปรับตัวด้านอาชีพ		
2.1) ควรส่งเสริมความรู้ใหม่ๆ ทางทางการเกษตรเพื่อช่วยเพิ่มผลผลิตให้แก่เกษตรกร เช่น จัดหาแหล่งความรู้ นำวิทยากรมาบรรยายให้ความรู้	99	73.88
2.2) ส่งเสริมให้เกษตรกรนำความรู้เดิมที่มีอยู่มาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับการทำเกษตรกรรม	35	26.12

จากตารางที่ 5 ผลการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลจากข้อคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหา ข้อเสนอแนะ และแนวทางในการปรับตัวด้านอาชีพของเกษตรกรชาวสวนทุเรียนบ้านผามอบ ตำบลแม่พูล อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ ภายหลังสถานการณ์อุทกภัยและดินโคลนถล่ม ซึ่งมีเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่แสดงความเห็นมากที่สุดใน 3 อันดับแรก โดยจำแนกเป็นรายด้านได้ ดังนี้

1. ด้านกายภาพ

1.1 สภาพปัญหา พบว่า มีความอุดมสมบูรณ์ของสวนทุเรียนลดลง เช่น น้ำในลำธารแห้งมากที่สุด จำนวน 57 คน (ร้อยละ 33.53) รองลงมา คือ เห็นว่าหน้าดินพังทลาย จำนวน 51 คน (ร้อยละ 30.00) และเห็นว่าสภาพของดินเสื่อมโทรมลง ขาดความอุดมสมบูรณ์ จำนวน 27 คน (ร้อยละ 15.53) ตามลำดับ

1.2 ข้อเสนอแนะและแนวทางในการปรับตัวด้านอาชีพ พบว่า ควรมีการวางแผนบำรุงรักษาโดยการปรับสภาพหน้าดินให้มีความอุดมสมบูรณ์มากที่สุด จำนวน 77 คน (ร้อยละ 46.67) รองลงมา คือ เห็นว่าควรมีการวางแผนรักษาทรัพยากรธรรมชาติที่จำเป็นต่อการเกษตรให้อุดมสมบูรณ์อยู่เสมอ เช่น ไม่ตัดต้นไม้ จำนวน 76 คน (ร้อยละ 46.06) และเห็นว่าควรทำการเกษตรตามฤดูกาลที่จะให้ผลผลิตดี จำนวน 12 คน (ร้อยละ 7.27) ตามลำดับ

2. ด้านการรวมกลุ่ม

2.1 สภาพปัญหา พบว่า ขาดงบประมาณสนับสนุนในการลงทุนมากที่สุด จำนวน 73 คน (ร้อยละ 45.34) รองลงมา คือ เห็นว่า ขาดความร่วมมือในการรวมกลุ่มเพื่อแก้ปัญหาผลผลิตไม่แน่นอน การสร้างผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร จำนวน 56 คน (ร้อยละ 34.78) และเห็นว่าสินค้าของเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีตลาดรองรับหรือจำหน่ายไม่ได้ จำนวน 18 คน (ร้อยละ 11.18) ตามลำดับ

2.2 ข้อเสนอแนะและแนวทางในการปรับตัวด้านอาชีพ พบว่า ควรมีการส่งเสริมให้เกษตรกรทุกคนได้มีส่วนร่วมในการรวมกลุ่มเพื่อแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรมากที่สุด จำนวน 79 คน (ร้อยละ 55.25) รองลงมา คือ เห็นว่าควรมีการจัดหางบประมาณสนับสนุนในการรวมกลุ่มจากภาครัฐ จำนวน 51 คน (ร้อยละ 35.66) และเห็นว่าควรจัดหาตลาดรองรับผลผลิตให้แก่เกษตรกร โดยอาจผ่านระบบสหกรณ์การเกษตร จำนวน 13 คน (ร้อยละ 9.09) ตามลำดับ

3. ด้านเศรษฐกิจ

3.1 สภาพปัญหา พบว่า เกษตรกรกู้เงินจากสถาบันการเงินที่มีดอกเบี้ยสูงเพื่อมาปรับปรุงในส่วนที่เสียหายมากที่สุด จำนวน 91 คน (ร้อยละ 52.91) รองลงมา คือ เห็นว่า

ราคาสผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ จำนวน 53 คน (ร้อยละ 30.81) และเห็นว่าต้นทุนการผลิตทางการเกษตรสูง จำนวน 24 คน (ร้อยละ 13.95) ตามลำดับ

3.2 ข้อเสนอแนะและแนวทางในการปรับตัวด้านอาชีพ พบว่า หน่วยงานภาครัฐควรให้การสนับสนุน เช่น การประกันราคา การตรึงราคา การปรับปรุงราคาสผลผลิตทางการเกษตร การลดต้นทุนการผลิตมีมากที่สุด จำนวน 126 คน (ร้อยละ 79.25) รองลงมา คือ เห็นว่าควรมีการจัดหาแหล่งเงินทุนจากหน่วยงานภาครัฐหรือองค์กรเอกชนเพื่อนำมาปรับปรุงผลผลิตทางการเกษตร จำนวน 16 คน (ร้อยละ 10.07) และเห็นว่าควรมีการนำผลผลิตทางการเกษตรมาแปรรูปเพื่อจำหน่ายให้ได้ราคาดี จำนวน 14 คน (ร้อยละ 8.81) ตามลำดับ

4. ด้านการเรียนรู้

4.1 สภาพปัญหา พบว่า เกษตรกรขาดความรู้ใหม่ ๆ ที่ทันสมัยมาพัฒนาการเกษตร เช่น การใช้สารเคมี การใส่ปุ๋ย การขยายพันธุ์ การคัดเลือกพันธุ์มีมากที่สุด จำนวน 95 คน (ร้อยละ 65.07) รองลงมา คือ เห็นว่าเกษตรกรขาดความรู้ทางด้านเทคโนโลยีและการใช้เครื่องมือทางการเกษตรสมัยใหม่ จำนวน 47 คน (ร้อยละ 32.19) และเห็นว่าเกษตรกรขาดความรู้ด้านคุณภาพในการผลิต จำนวน 4 คน (ร้อยละ 2.74) ตามลำดับ

4.2 ข้อเสนอแนะและแนวทางในการปรับตัวด้านอาชีพ พบว่า ควรมีการส่งเสริมความรู้ใหม่ ๆ ทางทางการเกษตรเพื่อช่วยเพิ่มผลผลิตให้แก่เกษตรกร เช่น จัดหาแหล่งความรู้ นำวิทยากรมาบรรยายให้ความรู้มีมากที่สุด จำนวน 99 คน (ร้อยละ 73.88) รองลงมา คือ ควรส่งเสริมให้เกษตรกรนำความรู้เดิมที่มีอยู่มาประยุกต์ใช้ให้เหมาะกับการทำเกษตรกรรม จำนวน 35 คน (ร้อยละ 26.12)

ภาพที่ 6 แสดงผลการวิเคราะห์ปัญหา ข้อเสนอแนะ และแนวทางในการปรับตัวด้านอาชีพเรียงตามลำดับมากที่สุด 3 อันดับแรกของแต่ละด้าน

ส่วนที่ 2 การสังเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เจาะลึก

จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เกษตรกรชาวสวนทุเรียนบ้านผามูป ตำบลแม่พูล อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ จำนวน 2 กรณี โดยพิจารณาจากเกษตรกรชาวสวนทุเรียนที่ได้รับความเสียหายจากสถานการณ์อุทกภัยและดินโคลนถล่มมากที่สุดและน้อยที่สุด ผลจากการสัมภาษณ์สามารถนำมาสังเคราะห์สรุปประเด็นได้ ดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับการผลิตทุเรียนของเกษตรกร

เกษตรกรกรณีแรก เพศหญิง อายุ 56 ปี การศึกษาประถมศึกษาปีที่ 6 ทำการปลูกทุเรียน จำนวน 5.5 ไร่ ซึ่งทุเรียนให้ผลผลิต จำนวน 3 ไร่ โดยให้ผลผลิตทุเรียน จำนวน 3,000 กิโลกรัมต่อไร่ ใช้วิธีการปลูกทุเรียนโดยการเสียบยอด มีระยะห่างระหว่างต้น จำนวนต้นละ 2x3 เมตร ก่อนปลูกทุเรียน พบว่า เมื่อขุดหลุมแล้วไม่มีการปักดิน มีการใส่ปุ๋ยคอกรองพื้นดินแต่ไม่มีการใส่ปุ๋ยวิทยาศาสตร์รองพื้นดิน มีการกำจัดวัชพืชในสวนทุเรียน จำนวน 2 ครั้งต่อปี มีการฉีดยาฆ่าแมลงและยาปราบศัตรูพืชในสวนทุเรียน จำนวน 1 ครั้งต่อปี และมีการตัดแต่งกิ่งทุเรียน จำนวน 1 ครั้งต่อปี สำหรับแหล่งน้ำที่นำมาใช้ในการปลูกทุเรียนมาจากน้ำฝนและแหล่งน้ำตามธรรมชาติ สินเชื่อที่นำมาใช้ในการปลูกทุเรียนกู้ยืมมาจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) สำหรับหน่วยงานที่เข้ามาแนะนำให้ความรู้ในการผลิตทุเรียน คือ สำนักงานเกษตรตำบล ในส่วนของต้นทุนการผลิตทุเรียนเมื่อแรกปลูก จำนวน 30,000 บาทต่อปี และมีต้นทุนในการดูแลรักษาทุเรียนหลังจากปลูก จำนวน 5,000 บาทต่อปี โดยมีรายได้จากการจำหน่ายทุเรียน จำนวน 70,000 บาทต่อปี

เกษตรกรกรณีที่สอง เพศชาย อายุ 49 ปี การศึกษามัธยมศึกษาปีที่ 3 ทำการปลูกทุเรียน จำนวน 4 ไร่ ซึ่งทุเรียนให้ผลผลิต จำนวน 2.5 ไร่ โดยให้ผลผลิตทุเรียน จำนวน 3,000 กิโลกรัมต่อไร่ ใช้วิธีการปลูกทุเรียนโดยการเสียบยอด มีระยะห่างระหว่างต้น จำนวนต้นละ 2x2 เมตร ก่อนปลูกทุเรียน พบว่า เมื่อขุดหลุมแล้วไม่มีการปักดิน มีการใส่ปุ๋ยคอกรองพื้นดินแต่ไม่มีการใส่ปุ๋ยวิทยาศาสตร์รองพื้นดิน มีการกำจัดวัชพืชในสวนทุเรียน จำนวน 2 ครั้งต่อปี มีการฉีดยาฆ่าแมลงและยาปราบศัตรูพืชในสวนทุเรียน จำนวน 2 ครั้งต่อปี และมีการตัดแต่งกิ่งทุเรียน จำนวน 1 ครั้งต่อปี สำหรับแหล่งน้ำที่นำมาใช้ในการปลูกทุเรียนมาจากน้ำฝน สินเชื่อที่นำมาใช้ในการปลูกทุเรียนกู้ยืมมาจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) สำหรับหน่วยงานที่เข้ามาแนะนำให้ความรู้ในการผลิตทุเรียน คือ สำนักงานเกษตรตำบล ในส่วนของต้นทุนการผลิตทุเรียนเมื่อแรกปลูก จำนวน 25,000 บาทต่อปี และมีต้นทุนในการดูแลรักษา

ทุเรียนหลังจากปลูก จำนวน 5,000 บาทต่อปี โดยมีรายได้จากการจำหน่ายทุเรียน จำนวน 50,000 บาทต่อปี

2. สภาพเศรษฐกิจโดยเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างก่อนเกิด ภายหลังการเกิดอุทกภัยและดินโคลนถล่ม และในปัจจุบัน

เกษตรกรกรณีแรก พบว่า มีรายได้เสริมนอกเหนือจากรายได้จากการปลูกทุเรียน คือ การรับจ้างทั่วไป เช่น ล้างหอม ปลูกผักสวนครัว สำหรับการลงทุนและค่าใช้จ่ายในการผลิตทุเรียนก่อนประสบอุทกภัยพืชผลในการผลิตไม่มีการประกันราคา ผลผลิตมีปริมาณน้อย จวบจนปี พ.ศ.2549 ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์อุทกภัยและดินโคลนถล่มทำให้พืชผลทางการเกษตรเสียหายมากยิ่งขึ้น ส่งผลให้พื้นที่ทำการเกษตรเสียหายมากขึ้น ต้องใช้เวลาในการฟื้นฟู ซึ่งในปัจจุบันได้รับการฟื้นฟูในเรื่องการเกษตรกรรม การปรับปรุงพันธุ์ลำให้มีความหลากหลายสายพันธุ์จึงทำให้พืชผลในการผลิตทุเรียนดีขึ้น การเปลี่ยนแปลงของรายได้ในปัจจุบันมีการประกันราคาและพ่อค้าคนกลางจะเข้ามาเกษตรกรรมมากยิ่งขึ้น เนื่องจากการปรับปรุงเส้นทางการเกษตรในส่วนของค่าใช้จ่ายในอดีตจะไม่ค่อยสูงมาก เพราะราคารับและราคาต้นกล้าจะไม่แพงและไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในส่วนที่ต้องดูแลรักษาสวนทุเรียนมากนัก แต่หลังจากที่ประสบกับสถานการณ์อุทกภัยดินโคลนถล่มกลับต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มมากขึ้นกว่าในอดีต เนื่องจากการสูญเสียพื้นที่ทำการเกษตรทำให้ต้องฟื้นฟูสวนทุเรียน มีค่าใช้จ่ายเพิ่มมากขึ้น แต่ในปัจจุบันค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ก็ลดน้อยลง

พื้นที่ในการทำการเกษตรในอดีตจะมีมากกว่าในปัจจุบัน เนื่องจากหลังจากเกิดสถานการณ์อุทกภัยและดินโคลนถล่มส่งผลให้พื้นที่ทำการเกษตรพังทลายลงแต่ไม่มากมาย ทำให้ในปัจจุบันยังพอมีพื้นที่ทำการเกษตรได้ตลอดทั้งปี ลักษณะการใช้ที่ดินในอดีตจนถึงปัจจุบันยังคงมีการใช้ตลอดทั้งปีเพราะยังมีพื้นที่เหลือให้ปลูกผลไม้ต่าง ๆ ได้บ้าง วิธีการผลิตทุเรียนในอดีตโดยส่วนใหญ่จะปลูกทุเรียนพันธุ์พื้นเมืองมากทำให้ไม่มีวิธีการผลิตมากนัก แต่ในปัจจุบันมีการปลูกทุเรียนสายพันธุ์ต่าง ๆ มากขึ้น จึงทำให้ต้องมีกรรมวิธีการผลิตทุเรียนที่ยุ่งยากและซับซ้อนมากขึ้น และผลผลิตก็มีการแปรปรวนได้หลากหลายมากขึ้นเช่นกัน หลังจากหมดฤดูเก็บเกี่ยวในอดีตจะใช้เวลาว่างในการดูแลสวนทุเรียนและมีเวลาไปรับจ้างทำงานอื่น ๆ ได้ แต่ภายหลังจากการเกิดสถานการณ์อุทกภัยและดินโคลนถล่มทำให้ไม่มีเวลาไปรับจ้างทั่วไปได้ เนื่องจากต้องเข้าไปดูแลและฟื้นฟูสวนทุเรียนในส่วนที่ได้รับความเสียหายจากการเกิดสถานการณ์อุทกภัยและดินโคลนถล่ม

เกษตรกรกรณีที่สอง พบว่า มีรายได้เสริมนอกเหนือจากรายได้จากการปลูกทุเรียน คือ การรับจ้างทั่วไป เช่น ปลูกหอม รับจ้างตัดหญ้า สำหรับการลงทุนและค่าใช้จ่ายในการผลิตทุเรียนก่อนประสบอุทกภัยต้นทุนในการผลิตสูงและการขนส่งผลผลิตไปสู่ตลาดหรือแหล่งจำหน่าย

ยากลำบากเนื่องจากยังไม่มีการพัฒนา แต่ในปัจจุบันมีการพัฒนาความรู้ในเรื่องเกษตรมากขึ้น เช่น การขยายพันธุ์กล้า การเปลี่ยนแปลงของรายได้ในปัจจุบันมีผลผลิตในการเก็บเกี่ยวมากขึ้น และยังมีราคาของพืชผลเพิ่มมากขึ้นจากอดีตอีกด้วย ในส่วนของค่าใช้จ่ายในการผลิตทุเรียนใน อดีตจะมีต้นทุนไม่ค่อยสูงเพราะราคาต้นกล้าและค่าปุ๋ยยังไม่แพงมากนัก แต่หลังจากการเกิด สถานการณ์อุทกภัยและดินโคลนถล่มต้องสูญเสียค่าใช้จ่ายในการผลิตทุเรียนสูงมาก เนื่องจาก จะต้องมีการปรับปรุงพื้นที่เกษตรกรรมและต้องซื้อกล้าพันธุ์มาปลูก รวมทั้งฟื้นฟูในส่วนที่ได้รับ ผลกระทบจากดินโคลนถล่ม ซึ่งในปัจจุบันค่าใช้จ่ายยังคงสูงอยู่ เพราะค่าปุ๋ยแพงขึ้นและต้องเสีย ค่าใช้จ่ายในด้านอื่น ๆ เพิ่มขึ้นอีก

พื้นที่ในการทำเกษตรในอดีตจะมีพื้นที่มาก แต่หลังจากเกิดสถานการณ์อุทกภัย และดินโคลนถล่มส่งผลให้พื้นที่ในการเพาะปลูกทุเรียนลดลงจากที่เคยมีอยู่และบางส่วนที่ได้รับ ความเสียหายจนไม่สามารถเพาะปลูกต่อไปได้ ลักษณะการใช้ที่ดินในอดีตจะมีการใช้ที่ดินตลอด ทั่วปี เนื่องจากมีเนื้อที่ในการปลูกทุเรียนได้มาก แต่หลังจากการเกิดสถานการณ์อุทกภัยและดินโคลน ถล่ม ส่งผลให้การใช้ที่ดินลดปริมาณลง และในปัจจุบันลักษณะที่ดินเริ่มมีการใช้ตลอดทั้งปีโดยจะ เริ่มปลูกทุเรียนซ่อมแซมและดูแลรักษาในส่วนที่ได้รับความเสียหาย วิธีการผลิตทุเรียนในอดีตจะมี วิธีการที่ไม่ซับซ้อนโดยส่วนใหญ่ในอดีตจะปลูกทุเรียนพื้นเมืองกันมาก ทำให้ไม่ต้องดูแลมากมาย แต่ในปัจจุบันมีการผลิตทุเรียนสายพันธุ์ต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น ทำให้ต้องมีวิธีการที่ยุ่งยากและซับซ้อน มากขึ้น จึงจำเป็นต้องดูแลต้นทุเรียนเพิ่มมากขึ้นด้วย ในส่วนของการใช้เวลาว่างหลังจากหมดฤดู เก็บเกี่ยวในอดีตเกษตรกรจะรับจ้างทำงานต่าง ๆ แต่ในปัจจุบันหลังจากหมดฤดูเก็บเกี่ยวผลผลิต ทุเรียนแล้วจะเริ่มใช้เวลาในการตกแต่งต้นทุเรียนและตัดหญ้าใส่ปุ๋ยบำรุงต้นทุเรียน

3. การปรับตัวด้านอาชีพ

เกษตรกรกรณีแรกได้มีการนำความรู้และประสบการณ์เดิมบางอย่างมาปรับใช้ในการ ดำเนินชีวิตและการผลิตทุเรียน สำหรับกระบวนการมีส่วนร่วมจะให้ความร่วมมือกับองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาฟื้นฟูพื้นที่ทำการเกษตรในส่วนที่ได้รับความเสียหายจากการเกิดสถานการณ์ อุทกภัยและดินโคลนถล่ม เช่น การขุดลอกคลอง การซ่อมแซมถนนให้ดีขึ้น เพื่อให้สามารถขนส่ง ผลผลิตทางการเกษตรไปจำหน่ายได้สะดวกมากขึ้น นอกจากนี้ยังมีการรวมกลุ่มของเกษตรกรชาว สวนทุเรียนในการใช้ประโยชน์จากดินที่ทำการเกษตรกรรมเพื่อใช้ให้ถูกวิธี รวมทั้งได้มีการรวมกลุ่ม กันในการผลิตทุเรียนให้มีคุณภาพเพื่อที่จะจำหน่ายให้ได้ราคาที่สูงขึ้น โดยได้รับการสนับสนุนจาก หน่วยงานภาครัฐและองค์กรเอกชนในการประกันราคามูลผลิตทุเรียน ตลอดจนได้รับการส่งเสริม ความรู้และองค์ความรู้ใหม่ ๆ ในกระบวนการผลิตทุเรียนที่มีคุณภาพเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ของสถานการณ์ในปัจจุบัน

เกษตรกรกรณีที่สอง มีความเห็นว่าในปัจจุบันชุมชนท้องถิ่นมีการรวมกลุ่มกันของเกษตรกรในการผลิตทุเรียน ไม่ว่าจะเป็นการรวมกลุ่มกับหน่วยงานภาครัฐในการจัดหาตลาดเพื่อรองรับการจำหน่ายผลผลิตให้เพิ่มมากขึ้น การประกันราคาผลผลิต รวมทั้งมีการร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการนำเทคโนโลยีทางการเกษตรสมัยใหม่มาปรับใช้กับการทำเกษตรกรรมให้เหมาะสมต่อสภาพท้องถิ่น ในส่วนของชุมชนได้จัดหาหมอดินมาให้คำแนะนำในการปลูกทุเรียนเพื่อให้ได้ผลผลิตเพิ่มมากขึ้นและมีคุณภาพดี เป็นที่ต้องการของตลาด รวมทั้งได้รับความรู้ต่าง ๆ จากสำนักงานเกษตรตำบล

ตารางที่ 6 แสดงการเปรียบเทียบการปรับตัวด้านอาชีพของเกษตรกรชาวสวนทุเรียนที่ได้รับความเสียหายจากสถานการณ์อุทกภัยและดินโคลนถล่มมากที่สุดและน้อยที่สุด

รายการ	เกษตรกรที่ได้รับ ความเสียหายมากที่สุด	เกษตรกรที่ได้รับ ความเสียหายน้อยที่สุด
1. เพศ	หญิง	ชาย
2. อายุ	56 ปี	49 ปี
3. จำนวนทุเรียนที่ปลูกทั้งหมด	5.5 ไร่	4 ไร่
4. การศึกษา	ประถมศึกษาปีที่ 6	มัธยมศึกษาปีที่ 3
6. จำนวนผลผลิตที่ได้รับ	3,000 กิโลกรัมต่อไร่ (3 ไร่)	3,000 กิโลกรัมต่อไร่ (2.5 ไร่)
7. วิธีการปลูกทุเรียน	- โดยการเสียบยอด - ก่อนปลูก ไม่มีการพาดดิน - ใส่ปุ๋ยคอกแต่ไม่ใส่ปุ๋ย วิทยาศาสตร์รองพื้นดิน - กำจัดวัชพืช 2 ครั้งต่อปี - ฉีดยาฆ่าแมลงและยาปราบ ศัตรูพืช 1 ครั้งต่อปี - ตัดแต่งกิ่ง 1 ครั้งต่อปี	- โดยการเสียบยอด - ก่อนปลูกไม่มีการพาดดิน - ใส่ปุ๋ยคอกแต่ไม่ใส่ปุ๋ย วิทยาศาสตร์รองพื้นดิน - กำจัดวัชพืช 2 ครั้งต่อปี - ฉีดยาฆ่าแมลงและยาปราบ ศัตรูพืช 2 ครั้งต่อปี - ตัดแต่งกิ่ง 1 ครั้งต่อปี
8. แหล่งน้ำที่นำมาใช้	น้ำฝนและแหล่งน้ำธรรมชาติ	น้ำฝน
9. แหล่งสินเชื่อที่นำมาใช้ในการปลูกทุเรียน	ธนาคารเพื่อการเกษตรและ สหกรณ์การเกษตร (ธกส.)	ธนาคารเพื่อการเกษตรและ สหกรณ์การเกษตร (ธกส.)
10. หน่วยงานที่เข้ามาแนะนำให้ ให้ความรู้ในการผลิตทุเรียน	สำนักงานเกษตรตำบล	สำนักงานเกษตรตำบล

ตารางที่ 6 แสดงการเปรียบเทียบการปรับตัวด้านอาชีพของเกษตรกรชาวสวนทุเรียนที่
ได้รับความเสียหายจากสถานการณ์อุทกภัยและดินโคลนถล่มมากที่สุดและ
น้อยที่สุด (ต่อ)

รายการ	เกษตรกรที่ได้รับ ความเสียหายมากที่สุด	เกษตรกรที่ได้รับ ความเสียหายน้อยที่สุด
11. ต้นทุนในการผลิตทุเรียน เมื่อแรกปลูก	30,000 บาทต่อปี	25,000 บาทต่อปี
12. ต้นทุนในการดูแลรักษา	5,000 บาทต่อปี	5,000 บาทต่อปี
13. รายได้จากการจำหน่าย ทุเรียน	70,000 บาทต่อปี	50,000 บาทต่อปี
14. สภาพเศรษฐกิจโดย เปรียบเทียบความแตกต่าง ระหว่างก่อนเกิด ภายหลัง การเกิดอุทกภัย และ ดินโคลนถล่ม และใน ปัจจุบัน	- มีรายได้เสริมจากการรับจ้าง ทั่วไป เช่น ล้างหอม ปลูกผัก สวนครัว - ก่อนประสบอุทกภัย ไม่มี การประกันราคา ผลผลิต น้อย - ปัจจุบันได้รับการฟื้นฟู การเกษตรกรรม ปรับปรุง พันธุ์กล้าให้มีคุณภาพและมี หลายสายพันธุ์ - การเปลี่ยนแปลงของรายได้ มีการประกันราคาและ พ่อค้าคนกลางจะเข้าหา เกษตรกรมากยิ่งขึ้น - ค่าใช้จ่ายในการผลิตในอดีต มีต้นทุนไม่ค่อยสูง ราคาปุ๋ย และราคาดันกล้ายังไม่แพง ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการ ดูแลรักษามากนัก หลังจาก น้ำท่วมมีค่าใช้จ่ายในการ ฟื้นฟูสวนทุเรียนเพิ่มมากขึ้น	- มีรายได้เสริมจากการรับจ้าง ทั่วไป เช่น ปลูกหอม รับจ้าง ตัดหญ้า - ก่อนประสบอุทกภัยต้นทุน ในการผลิตสูงและการขนส่ง ไม่สะดวก - ปัจจุบันมีการพัฒนาความรู้ ในเรื่องเกษตรมากขึ้น - การเปลี่ยนแปลงของรายได้ มีผลผลิตในการเก็บเกี่ยว และราคาของพืชผล - ค่าใช้จ่ายในการผลิตในอดีต มีต้นทุนไม่ค่อยสูง ราคาปุ๋ย และราคาดันกล้ายังไม่แพง หลังจากน้ำท่วมมีค่าใช้จ่าย ในการปรับปรุงพื้นที่ เกษตรกรรม ซื้อกล้าพันธุ์ และฟื้นฟูพื้นที่ที่ได้รับความ

ตารางที่ 6 แสดงการเปรียบเทียบการปรับตัวด้านอาชีพของเกษตรกรชาวสวนทุเรียนที่
ได้รับความเสียหายจากสถานการณ์อุทกภัยและดินโคลนถล่มมากที่สุดและ
น้อยที่สุด (ต่อ)

รายการ	เกษตรกรที่ได้รับ ความเสียหายมากที่สุด	เกษตรกรที่ได้รับ ความเสียหายน้อยที่สุด
12. สภาพเศรษฐกิจโดย เปรียบเทียบความแตกต่าง ระหว่างก่อนเกิด ภายหลัง การเกิดอุทกภัย และ ดินโคลนถล่ม และใน ปัจจุบัน (ต่อ)	แต่ปัจจุบันค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ลดน้อยลง - พื้นที่การเกษตรยังพอมีที่ทำ การเกษตรได้ตลอดทั้งปี - มีการใช้ที่ดินตลอดทั้งปี และ ยังมีพื้นที่เหลือให้ปลูกผลไม้ ต่าง ๆ ได้บ้าง - ในอดีตจะปลูกทุเรียนพันธุ์ พื้นเมืองจึงไม่มีวิธีการผลิต มากนัก ปัจจุบันมีการปลูก ทุเรียนสายพันธุ์ต่าง ๆ มากขึ้น ทำให้มีกรรมวิธีการผลิตที่ ยุ่งยากและซับซ้อนมากขึ้น - หลังฤดูเก็บเกี่ยวไม่มีเวลาไป รับจ้างทั่ว เนื่องจากต้องดูแล และฟื้นฟูสวนทุเรียนที่ได้รับ ความเสียหายจากน้ำท่วม	เสียหาย ซึ่งปัจจุบัน ค่าใช้จ่ายยังคงสูงอยู่ เพราะค่าปุ๋ยและค่าใช้จ่าย ในด้านอื่นเพิ่มมากขึ้น - พื้นที่การเกษตรลดลง บางส่วนเสียหายจน ไม่สามารถเพราะปลูกต่อไปได้ - มีการใช้ที่ดินตลอดทั้งปี โดย จะปลูกทุเรียนซ่อมแซมและ ดูแลรักษาในส่วนที่เสียหาย - ในอดีตจะปลูกทุเรียนพันธุ์ พื้นเมืองจึงไม่มีวิธีการผลิต มากนัก ปัจจุบันมีการปลูก ทุเรียนสายพันธุ์ต่าง ๆ มากขึ้น ทำให้มีกรรมวิธีการผลิตที่ ยุ่งยากและซับซ้อนมากขึ้น - หลังฤดูเก็บเกี่ยวใช้เวลาใน การตกแต่งต้นทุเรียนและตัด หญ้าใส่ปุ๋ยบำรุงต้นทุเรียน
13. การปรับตัวด้านอาชีพของ เกษตรกรชาวสวนทุเรียน	- ได้รับการสนับสนุนจาก หน่วยงานภาครัฐและองค์กร เอกชนในการประกันราคา - ให้ความร่วมมือกับ อปท. ใน การพัฒนาพันธุ์พื้นที่ที่ได้รับ ความเสียหาย	- ได้รับการสนับสนุนจาก หน่วยงานภาครัฐในการจัดหา ตลาด การประกันราคา - ให้ความร่วมมือกับ อปท. ใน การนำเทคโนโลยีสมัยใหม่ ทางการเกษตรมาปรับใช้ให้

ตารางที่ 6 แสดงการเปรียบเทียบการปรับตัวด้านอาชีพของเกษตรกรชาวสวนทุเรียนที่
ได้รับความเสียหายจากสถานการณ์อุทกภัยและดินโคลนถล่มมากที่สุดและ
น้อยที่สุด (ต่อ)

รายการ	เกษตรกรที่ได้รับ ความเสียหายมากที่สุด	เกษตรกรที่ได้รับ ความเสียหายน้อยที่สุด
13. การปรับตัวด้านอาชีพของ เกษตรกรชาวสวนทุเรียน	- มีการรวมกลุ่มของเกษตรกร ในการใช้ประโยชน์จากดินเพื่อ ใช้ให้ถูกวิธี การผลิตทุเรียนให้ มีคุณภาพ - ได้รับการส่งเสริมความรู้และ องค์ความรู้ใหม่ ๆ ในการผลิต ทุเรียน - มีการนำความรู้และ ประสบการณ์เดิมบางอย่างมา ปรับใช้ในการดำเนินชีวิตและ การผลิตทุเรียน	เหมาะสมต่อสภาพท้องถิ่น - มีการรวมกลุ่มของเกษตรกร ในการผลิตทุเรียน - ได้รับการส่งเสริมความรู้จาก ชุมชนโดยจัดหาหมอดินมาให้ คำแนะนำในการปลูกทุเรียน เพื่อเพิ่มผลผลิตและมีคุณภาพ และได้รับความรู้ต่าง ๆ จาก สำนักงานเกษตรตำบล